

Hallmans ganska valhända teckning av ornamentiken på den nu oåtkomliga Nä 23 avviker visserligen något från ornamentiken på fragmentet Nä 22, men det är trots detta mycket möjligt, att Nä 22, som ju kom i dagen i samband med restaureringen 1910–1911, utgör en del av den försvunna »runhellen» Nä 23. För säkerhets skull uppför jag emellertid de två stenarna under skilda nummer. Se vidare Nä 23.

23. Glanshammars kyrka.

Litteratur: L 1027. O. Celsius, *Svenska runstenar* (F m 60) 2, s. 373; E. Tuneld, *Geografi öfver Konungariket Sverige* (8. uppl. 1828), s. 142; C. F. Bergstedt, *Reseberättelse* 1844, s. 31 (ATA); *Historiskt-geografiskt och statistiskt lexikon öfver Sverige*, bd 3 (1862), s. 66; *Föreningens för Nerikes folkspråk och fornminnen verksamhet under åren 1862 och 1863*, s. 19 (ATA, tryckt i ATS 1, 1864, s. 212); H. Hofberg, *Nerikes gamla minnen* (1868), s. 84 f., *Nerikes Fornlemningar* 1, 1868, s. 115 (ATA; tryckt under rubriken *Beskrifning öfver Örebro stad och land i: Meddelanden från Örebro läns museum* 10, 1930, s. 9); S. B. F. Jansson, *Runinskrifterna i Närke* (i: *Från bergslag och bondebygd* 1952), s. 19; J. Wikberg, *Glanshammars härad* (1967), s. 167.

Avbildning: J. G. Hallman, teckning i ATA och i Peringskiölds *Monumenta* 6.

En nu förlorad, eller åtminstone oåtkomlig, runsten låg enligt J. G. Hallman i dörren till sakristian. På sin teckning av stenen har han om platsen antecknat: »run hellen i Sacerstidören i glanshammar». Samma plats anges på teckningen i Peringskiölds *Monumenta* (se fig. 53 och 54). Det är Hallmans uppgift och läsning som ligger till grund för O. Celsius' anteckning i *Svenska runstenar* (F m 60) 2, s. 373; Celsius anmärker: »större delen af skriften under Kyrkiomuren». (Samma uppgift hos Bergman, »Öfver runstenarne», ATA.) Liljegren upptager Nä 23 som n:r 1027 (»Sakerstiedörren»).

Stenen har av teckningen att döma haft en oristad rotända. Den har sålunda ursprungligen varit rest.

Fig. 53. Nä 23. Glanshammars sn, kyrkan. Efter teckning av J. G. Hallman.

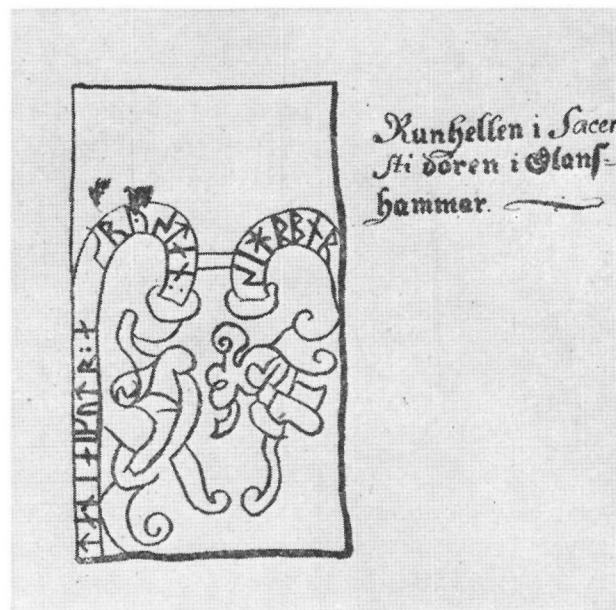

Fig. 54. Nä 23. Glanshammars sn, kyrkan. Efter teckning av J. G. Hallman i Peringskiölds *Monumenta*.

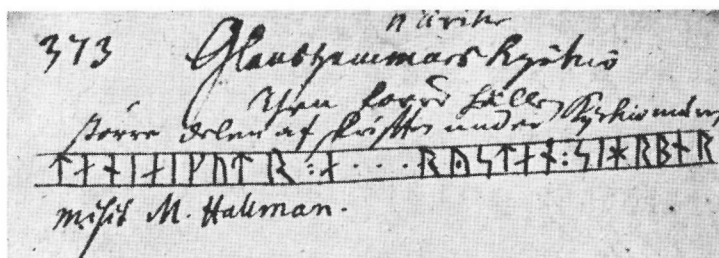

Fig. 55. Nä 23. Glanshammars sn, kyrkan.
Efter O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60).

Inskriften måste ha börjat nedtill till vänster. Celsius (se fig. 55) och Liljegren återger den däremot med början upptill till höger.

Inskrift (enligt Hallman):

sihrbnr ... taniaikutr : a ... rystan :

5 10 15 20

Inskriften torde ha varit hårt sliten, då Hallman undersökte den vid slutet av 1720-talet. Säkerligen är den också på flera punkter oriktigt läst. Teckningen ger vid handen, att stenen delvis hade varit dold av muren. Man kan förmoda, att omkring hälften av ristningen har legat dold eller varit bortslagen.

Efter 7 **r** är slingan (borta eller) dold under muren. Inskriften fortsätter sedan med 8 **t**, som står upptill i högra kanten. Ornamentiken företer, om man nu vågar sluta något av den ganska klumpiga teckningen, vissa likheter med fragmentet Nä 22 och Nä 26, 27. Det är, som ovan s. 75 har framhållits, mycket möjligt, att fragmentet Nä 22 utgör ett stycke av den sedan länge försvunna Nä 23. Det förefaller nämligen högst troligt att Nä 22, i likhet med Nä 23, har varit *inlagd i sakristian*. Tyvärr finns inga arkivaliska uppgifter om på vilken plats fyndet av Nä 22 gjordes, men de enda grävningsarbeten, som förekom vid restaureringen 1910–1911, utfördes tydligen vid sakristian: »1911 installerades en varmluftvärmeledning, varvid eldningsrum och värmekammare anordnades i en då uppförd tillbyggnad *på sakristians V sida*.¹ Även ett mindre arkivrum inreddes i den 1911 tillbyggda delen av sakristian» (*Sveriges kyrkor, Närke*, bd 1, h. 3, 1961, s. 400).

Inskriften kan icke rekonstrueras med hjälp av den bristfälliga läsningen. Möjligen skulle man kunna våga gissa, att i runföljden 1–7 **sihrbnr** det i runinskrifterna ganska vanliga mansnamnet *Sigbiorn* döljer sig och att inskriftens sista sex runor [**f**]rystan har utgjort det välkända namnet *Frøystæinn*. Även runföljden 8–17 skulle kunna ge anledning till djärva gissningar.

24. Glanshammars kyrka.

Pl. 11.

Litteratur: B. Waldén i: Strängnäs stift i ord och bild (1948), s. 486, Glanshammars kyrka (1960), s. 4; *Sveriges kyrkor, Närke*, bd 1, h. 3 (1961), s. 390, 391 f., 401.

Äldre avbildningar: *Sveriges kyrkor* a. a. s. 396, 397.

I tornet till Glanshammars kyrka finns i tredje våningen, dvs. den ursprungliga klockvåningen, två ornerade ekplankor inmurade, vilka båda är dekorerade med »runstensornamentik» i låg relief. I en av dessa plankor är några runor ristade.

De två plankorna är, tillsammans med andra ek- och furuplankor inlagda som täckning i de norra och södra torngluggarna. Den del av tornet, där de ornerade plankorna påträffades, tillhör enligt *Sveriges*

¹ Kursiverat av mig.